

זה וזה האבר והבהמה מותר. (367) ואם לאו, אם אין הבשר קיים, האבר אכן אסור, ובהמה מותרת! לפי שהאבר אסור כיון שאבר מדולדל הוא. אבל הבהמה אינה נטרפת משום דלדול זה, ואין האבר נחשב כחתוך לגמרי. משום שהגידים עדיין מחוברים.

ולפי זה, מה שנאמר במשנתנו "ואם לאו אין שחיטתו מטהרתו", מדובר בין שנשבר למעלה מן העצם התחתונה, ובין למטה בעצם התחתונה עצמה. והבהמה עצמה, כאמור מותרת.

מתקופה לה רב נחמן לשמואל: לדברין

המדולדל, (365) ואילו הבהמה מותרת. (366) שהרי אין הבהמה נעשית טרפה מחמת חסרון עצם בארכובה התחתונה. אף אם יחתך לגמרי.

ולפי זה, מה שמובא במשנתנו "ואם לאו אין שחיטתו מטהרתו", שמשמע מכך שדוקא האבר אסור אך הבהמה עצמה מותרת, מדובר באופן שנשברה העצם למטה מן הארכובה העליונה. לפי שאם נשברה מן הארכובה העליונה ולמעלה,

ושמואל אמר: בין אם נשבר העצם למעלה מן הארכובה, ובין שנשבר למטה מן הארכובה, הדין הוא שאם רוב הבשר קיים,

איסור אלא רק במה שנשבר. ואין צריך להסיר אף את מקום החתך.

367. בספר יראים [סימן קל"ו] כתב, שכל אבר או חתיכת בשר המדולדלין [כלומר שנתלשו ועדיין מחוברים במעט] שאין רוב הבשר שעליהם קיים, הרי זה אבר מן החי. ואם היה זה בשר המדולדל, הרי זה בשר מן החי, ודינם אותו כאילו נתלש כולו. וכפי ששנינו כאן שבנשבר העצם, אם רוב בשר קיים, שחיטתו מטהרתו. ואמר רב, שלמעלה מן הארכובה אם רוב בשר קיים, זה וזה מותר. ואם לאו, זה וזה אסור. ומוכת, שכאשר אין רוב הבשר קיים, נידון הדבר כתלוש ואין בו טרפה.

אולם בש"ך [יו"ד ס"ב ס"ק ז'] הביא שמשמע מדברי הרמב"ם [מאכלות אסורות ו'] והטור [סימן סב] שבאבר המדולדל אין חילוק בין אם עור ובשר חופין את רובו ובין אם לאו. אלא החילוק הוא בין אם יכול לחזור ולחיות או לא. ונידון זה הוא רק כאשר נעקר ממקומו ממש רק שעדיין מחובר קצת. אך כאשר נשאר במקומו ועדיין מעורה הוא בגידיו, מבואר

365. אין איסורו של האבר איסור טריפה דאורייתא, וכפי שכבר שנינו בגמרא לעיל עד א שאין באבר המדולדל אלא מצות פרישה מדרבנן בלבד.

366. כאשר חותך הוא את האבר האסור, במצב זה שהאבר אסור והבהמה מותרת, יש לו להרחיב מעט את אזור החיתוך ולחתוך מעט ממקום החתך שנשאר בבהמה. [וכפי ששנינו בתחילת הפרק שאף מקום החתך כלומר הגבול שהין האבר האסור לשאר הבהמה המותרת, אף הוא אסור]. שו"ע יו"ד נה ה. וכן הביא בבית יוסף בשם הג"ה.

אולם הים של שלמה דחה זאת וחילק בין היכן שהאבר הצריך להיחתך הוא אבר אסור מחמת עצמותו, וכגון מה ששנינו בתחילת הפרק שאבר של עובר היוצא מחוץ לגוף אמו אסור הוא כטריפה. ואם כן, רק שם כאשר איסור והיתר מחוברים זה בזה, יש להסיר אף את מקום החתך שהיה מחובר לאיסור. אולם כאן, כאשר היתה העצם השבורה מחוברת לגוף במלואה היתה כשרה, ורק כאשר נשברה נאסרה, לכן אין